

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Jeney Andrea pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Lászlófi Gabriella ügyvéd által képviselt I. r. és a személyesen eljáró II. r. alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Csongrád Megyei Bíróság előtt 2.P.20.948/2008. számon megindított és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.656/2009/2. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 28. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperest jogerős közigazgatási határozat kötelezte a Szegeden lévő családi házához épített kamra és kazánház lebontására. A felperes ismerőiséhez, .. újságíróhoz fordult, mert nem tartotta jogszerűnek a közigazgatási határozatot. Az újságíró a felperestől beszerezte az ügyben keletkezett iratokat és megkereste a felperest az ingatlanon egy fotóssal, aki az ingatlanról és a felperesről is fényképeket készített.

A .. című napilap 2006. június 16-i számában cikk jelent meg „ .. ”, „ .. ” címmel, amelyben az újságíró beszámolt a felperes által folytatott építkezésről, a felperest név szerint is megnevezve. Az írás szerint a hatósági eljárás azt állapította meg, hogy „a megengedettnél nagyobb területet épített be”, a felperest a hatóság felszólította az építési engedély módosítására, illetve, hogy

kérjen fennmaradási engedélyt. Mivel erre nem reagált, a felperessel szemben bírságot szabtak ki, ezt azonban nem fizette meg. Az eljárás eredményeként jogerős hatósági határozat kötelezte a felperest a „szabálytalanul épített” házrész lebontására azzal, hogy amennyiben ennek nem tesz eleget július 3-áig, a hatóság kényszerbontást foganatosít. A cikk szerint a felperes „későn ugyan, de végre ügyvédhez fordult”. Majd az újságíró megszólaltatta a felperes akkori jogi képviselőjét, aki úgy nyilatkozott, hogy segíteni szeretne a felperesnek, aki „nem használta ki a jogi lehetőségeit”. Végül pedig azt közli a cikk, hogy az ügyvéd beadványt készített, amelyben arra hivatkozott, hogy a felperes érvényes építési engedéllyel rendelkezett, annak kiadásakor nem volt hatályban a beépíthetőséget korlátozó rendelkezés. Az írás szerint a hatósági bontás költségét a felperes képtelen kifizetni a nyugdíjából, azt „adóként hajtják be, elárverezhetik a házát is”. A cikk mellett az újságíró közzétette az önkormányzat építési irodájának osztályvezetője nyilatkozatát „százszor is meggondolják” címmel.

A felperes kereseti kérelmében képmáshoz és jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, továbbá az alperesek 250.000 forint nem vagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte. Előadta, hogy sem az újságíró, sem a rovatvezető által írt cikket nem mutatták be részére a megjelenés előtt, annak II.r. alperes által történő átírásához nem szerezték be hozzájárulását. Az írás a felperes szerint valótlan tényállításokat tartalmaz, a „néni” kifejezés használatát pedig sértőnek tartotta. Sérrelmezte, hogy a fotó készítéséhez és megjelentetéséhez sem járult hozzá, kifejezetten kikötötte, hogy a fotón csak a határozat szerepelhet. Előadása szerint nevének feltüntetése is kifejezetten tiltása ellenére jelent meg az írásban.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a cikk valótlan tényállítást nem tartalmaz, a fotó elkészítéséhez és a cikk megjelentetéséhez a felperes hozzájárult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy az I.r. alperes javára fizessen meg 15 napon belül 30.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt illetéket az állam viseli. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján arra a következtetésre jutott, hogy a cikk valótlan tényállítást nem tartalmaz. A cikk megírását maga a felperes kezdeményezte, csak később megbánta annak megjelenését. Ezért a hozzájárulását megadottnak kell tekinteni. Lényegtelen tévedésnek minősítette, hogy a megengedetthez képest mennyivel nagyobb vagy kisebb területet épített be a felperes, illetve, hogy a döntés

meghozatalát megelőzően kimerítette-e az összes jogi lehetőséget vagy sem. Ezek nem adnak alapot a jogsértés megállapítására, mert nem befolyásolják a felperes megítélését. Mivel a felperes kezdeményezte a cikk megírását, így valószínűtlennek tartotta, hogy nevének kiírásához nem járult hozzá. Azt a körülményt, hogy „néni” megnevezéssel illette a cikk, nem találta alkalmasnak a jogsértés megállapítására, mert a felperes képviselőjének nyilatkozatában szerepel, illetve objektíve a külvilág számára nem jelenik meg sértő kitételként. Bizonyítotttnak fogadta el, hogy a II.r. alperes a cikk lényeges tartalmát nem változtatta meg, csupán lerövidítette azt. A felperes engedélyét annak megjelentetéséhez nem kellett beszereznie. A fotós az újságíróval együtt járt a cikk megjelenésével összefüggésben a felperesnél, több fényképfelvételt készített róla, amely ellen nem tiltakozott, ez pedig arra utal, hogy hozzájárult a fényképek készítéséhez és megjelentetéséhez.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 20.000 forint másodfokú perköltséget.

A jogerős ítélet kiemelte, hogy a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (St.) 11. § (1) bekezdésének d) pontja nem fűz szankciót az újságíró terhelő, a nyilatkozat bemutatására vonatkozó kötelezettség megszegéséhez, ennek elmaradása önmagában személyiségi jogsértést nem valósít meg.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a fényképfelvételek készítéséhez való hozzájárulást a felperes ráutaló magatartással megadta. Megállapította, hogy több felvételen a felperes a kamerába nézve mutatja fel a sérelmesnek tartott hatósági határozatot. Ebből következően a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján felperest terhelte annak bizonyítása, hogy megtiltotta olyan felvétel készítését, amely őt magát is ábrázolja. Ezt azonban a tanúvallomásokkal ellentétben nem tudta bizonyítani. A felvétel felhasználását is alaptalanul sérelmezte a felperes, ugyanis a fotós a felperest a cikk megjelentetésével összefüggésben kereste fel, ennek során róla felvételeket készített, így nyilvánvalóvá tette a felperes számára, hogy a megjelentetés céljából készülnek a felvételek. A felperes tehát tudott a felhasználásról, így a felvétel készítésére vonatkozó ráutaló magatartással megadott engedély kiterjedt a nyilvánosságra hozatalra is. Ezért a képmáshoz fűződő személyiségi jog megsértését sem lehetett megállapítani.

A felperes nem igazolta, hogy kérte, nevét ne tüntessék fel a cikkben. Ezen állításának ellentmond az a cél, amely a felperest ügyének a nyilvánosság elé tárására indította. A jogi képviselőjét ellátó ügyvéd vallomása szerint a felperes a cikk megjelentetésével időt akart nyerni a kényszerbontás elkerülése érdekében. Ez pedig csak úgy valósulhatott meg, ha a közigazgatási szerv a cikkben

szereplő adatokból, így a felperes nevének feltüntetése alapján felismerhette, hogy a konkrét ügy kit érint.

Nem valósított meg az írás jóhírnév sértést sem, mivel a hatóság eljárásáról és az alkalmazott jogkövetkezményekről számolt be, ez pedig nem tekinthető valótlanoknak. Az írás egyéb sérelmezett közlései olyan, az írás egészéhez képest lényegtelen, közömbös részletek, pontatlanságok, amelyek a cikk egészének tartalmát nem befolyásolják. A „néni” megjelölés használata szubjektív közlés, amely a megnevezést használó és a megnevezett életkorának függvénye. Véleménynyilvánításként értékelendő és az általános társadalmi megítélés szerint sértő tartalmat nem hordoz.

A fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben – az első fokú ítéletre is kiterjedően – annak hatályon kívül helyezését, és új, a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalát kérte. Álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok megsértették a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat, valamint az St. 11. § (1) bekezdés b) és d) pontját, továbbá a Ptk. 78. § (2), a 80. § (1) és (2) bekezdését és a Ptk. 84. § (1) bekezdésében foglaltakat, továbbá a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt bizonyítási teherrel kapcsolatos törvényi rendelkezéseket. A felperes álláspontja szerint a perbeli cikk valótlan tényeket tartalmaz, az ingatlan beépítése és az általa tanúsított magatartás értékelése vonatkozásában. A cikkből valótlanul az tűnik ki, hogy az építési hatóság jogszerűen rendelt el bontást, valójában a felperes érvényes építési engedéllyel rendelkezett. Az olvasó azonban azt szűrheti le az írásból, hogy a felperes jogsértést követett el, ezzel a felperest hamis színben tünteti fel. Sérelmezte, hogy az I.r. alperes sem az eredeti, sem a megrövidített cikket nem mutatta be részére, ezzel megsértette az St. 11. § (1) bekezdés d) pontját. Kifejtette, hogy az eredeti cikkhez képest a változtatás lényeges vagy lényegtelen minősítése kizárólag mindkét cikk ismeretében lehetséges, azonban az eredeti cikket sem állt módjában megtekinteni a felperesnek. Kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok az alpereseket nem kötelezték annak igazolására, hogy a megrövidített cikk tartalmában lényegesen nem változott, holott a bizonyítási teher ebben a körben az alpereseken lett volna.

Amennyiben a cikk tényfeltáró szándékkal készült, az eljáró újságírónak a kellő gondosság tanúsítása mellett a szereplők személyiségi jogai tiszteletben tartásával kellett volna eljárnia és az anonimizálásról gondoskodni kellett volna. Ennek elmulasztásával az I.r. alperes megsértette a felperes Ptk. 81. § (1) bekezdésében foglalt magántitokhoz fűződő személyiségi jogát.

A felperes sem a cikk, sem a kép megjelenéséhez nem adta beleegyezését, így képmáshoz fűződő személyiségi joga is sérült. Vitatta, hogy ráutaló magatartással adott volna beleegyezést a megjelentetéshez. Önmagában az, hogy engedélyt adott a papír lefényképezésére, nem jelenti azt, hogy ez a személyére is vonatkozott. Arra is kitért, hogy a fénykép elkészítéséhez adott engedély nem jelenti a felhasználás engedélyezését is. Tévesnek tartotta a jogerős ítélet álláspontját, ugyanis az I.r. alperest terhelte a bizonyítás kötelezettsége abban a körben, hogy az engedélyt a felperes megadta. Mivel a cikk megjelenésének idejéről a felperesnek nem volt tudomása, így nyilvánvalóan nem is tiltakozhatott a megjelenés ellen. Sérelmezte azt is, hogy az eljáró bíróságok kritika nélkül elfogadták az alperesi érdekkörbe tartozó tanúk nyilatkozatait, holott tőlük elfogulatlan vallomás nem volt várható.

A „néni” kifejezést pedig az adott körülmények között indokolatlanul sértő, lealacsonyító, bántó véleménynyilvánításnak tartotta, amely sérti a személyét.

Hivatkozott arra, hogy a cikk megjelenését követően társadalmi megítélése negatívan változott.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A jogerős ítélet a lefolytatott bizonyítási eljárás anyagának Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti helyes mérlegelésével állapította meg, hogy az alperesek nem sértették meg a felperes személyhez fűződő jogát.

A Ptk. 75.§-a értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

A Ptk. 76.§-a szerint a személyhez fűződő jog sérelmét jelenti - egyebek mellett - a becsület megsértése.

A Ptk. 78.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések szerint becsület megsértésének megállapítására a személyiség valós társadalmi értékének meg nem felelő, bíráló vélemény ad alapot, amely indokolatlanul bántó, megalázó. Jóhírnév sértést pedig a valótlan és sértő tényállítás vagy a való tények hamis színben történő feltüntetése valósít meg.

Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a perbeli cikk a befejezett közigazgatási ügyet tényszerűen ismertette, tárgyilagosan tudósított az annak során történekről. Ezt a felperes képviselőjét korábban ellátó és az újságíróknak az eseményekről nyilatkozó ügyvéd is megerősítette tanúvallomásában. Tehát az írás valótlan, egyben sértő tartalmat nem hordoz, és hamis

színben sem tüntette fel a felperest, ezért az alperesek az abban közöltekkel a felperes jóhírnevét nem sértették meg.

A „néni” kifejezés használata nem tekinthető kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, megalázó kijelentésnek, ezért személyiségvédelemre nem ad alapot.

Önmagában az, hogy a cikket megjelenés előtt nem mutatták be a felperesnek, nem jelent személyhez fűződő jogi sérelmet, az csupán az St. 11.§ (1) bekezdés d) pontjában a tájékoztatási tevékenység körében az újságíró számára meghatározott kötelezettség. A személyiségi jogsértés szempontjából csupán a lapban ténylegesen megjelent cikk tartalma bír jelentőséggel. Ezért szükségtelen volt az újságíró által eredetileg megírt cikk beszerzése.

A felperes maga tárta az újságíró és rajta keresztül a nyilvánosság elé az ingatlanával kapcsolatos ügyet azzal a szándékkal, hogy a kényszerbontás elrendelésével szemben időt nyerjen. Ez pedig csak akkor lehetett volna eredményes, ha a cikkben a jogi esetet, az ügy beazonosíthatósága érdekében a felperes nevével együtt ismerteti a sajtó. Ebből következően az alperesek nem sértették meg a Ptk. 81. §-ában biztosított, magántitokhoz fűződő személyiségi jogot sem.

A Ptk. 80.§ (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés.

A (2) bekezdés szerint képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

Mindezek alapján az ábrázolt személy hozzájárulása szükséges mind a fényképek elkészítéséhez, mind a képmás nyilvánosságra hozatalához, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik. A felperes alappal hivatkozott arra, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy engedélyt adott a fénykép elkészítésére és megjelentetésére. Ugyanakkor a hozzájárulás megadásának nincs alaki feltétele, az kifejezhető ráutaló magatartással is. Ilyen, ráutaló magatartással adott hozzájárulásnak kell tekinteni, ha valaki annak ismeretében engedi meg a fénykép elkészítését, hogy az milyen célból történik. A hallgatólagos hozzájárulást tehát akkor lehet megállapítani, ha az ábrázolt személy tudomással bírt arról, hogy fényképezik. Ilyen esetben a felvétel készítésének körülményeit és az ábrázolás módját figyelembevéve kell megállapítani, hogy az érintett személy hozzájárult-e a fotó készítéséhez és megjelentetéséhez.

Tényként állapítható meg, hogy a felperes az újságban megjelent fotón a fényképezőgépbe nézve mutatja fel a közigazgatási határozatot. Az ábrázolás módjából és abból, hogy több fotó is készült, egyértelmű: a felperes tudott a fényképek készítéséről és azok céljáról. Azzal a magatartásával, hogy az ábrázolt módon hagyta magát lefényképezni, megállapítható a ráutaló magatartással

megadott beleegyezése. Egy újságíró részére adott nyilatkozattal egyidejűleg a fotóriporter által készített fotókkal kapcsolatban értelemszerű, hogy azok elkészítéséhez való hozzájárulás magában foglalja a cikk melletti megjelenéshez való hozzájárulást is. Ezért a felperes alappal nem sérelmezheti, hogy fényképe az I. r. alperes által kiadott lapban a cikk mellett megjelent.

Mindezen indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp.275.§ (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A Pp.78.§ (1) bekezdése, a Pp.87.§ (2) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján a felülvizsgálati eljárási illetéket és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli. Az alpereseknek felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2010. szeptember 22.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné Dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő